

In memoriam Jaap Wieringa

1930 - 2021

De meesten van ons zullen Jaap eerst hebben leren kennen tijdens de activiteiten van de LGV, want daar was hij vrijwel altijd van de partij. Op de dies in februari, vanaf de aanvang tot en met het diner 's-avonds. En zowel bij de voorjaarsexcursie, als bij die in het najaar konden wij op zijn aanwezigheid rekenen. Was een bepaalde ontsluiting voor hem te ontoegankelijk, dan liep hij wel een stukje mee, maar op zeker moment vouwde hij zijn driepootzitje open om daarop rustig een sigaretje te roken tot de groep weer terugkeerde. De laatste jaren werd dat meelopen wel steeds minder en bleef hij vaker in de buurt van de bus, maar toch genoot hij zichtbaar van de geologie, het reizen, de hotels en de groep mensen waarmee hij dit kon delen in een kort belangstellend praatje.

Jaap groeide op in een gezin van drie, met een zus en een broer. Ze woonden in Arnhem waar hun vader arts was, maar dat kon niet voorkomen dat hij op zeer jonge leeftijd kinkhoest kreeg, een ziekte met een lange nasleep waarbij hij een blijvende beschadiging aan motoriek en gezichtsvermogen opliep. Het deed geen afbreuk aan zijn opgewekte karakter en interesses, Hij doorliep - weliswaar met extra hulp - de lagere school, waarna de HBS volgde. De oorlog was ondertussen uitgebroken en aan het eind ervan kwam het gebied waar zij woonde in de vuurlinie te liggen, waardoor het gezin werd geëvacueerd en onderkomen vond bij andere vluchtelingen en onderduikers. Soms moest er in een ondergrondse bunker worden geschuild wat bij Jaap bepaald angstgevoelens opwekte.

Bij terugkeer troffen ze de ruïneuze resten waar eens hun huis had gestaan. Het werden – zo omschreef het zijn zus – jaren van opnieuw beginnen, tussen de sinaasappelkistjes. Jaap hervatte zijn opleiding aan de HBS, waarvoor hij tenslotte slaagde. Hij was geïnteresseerd geraakt in de geologie en de keus viel op Utrecht. Probleem was wel dat hij zelf 'nog geen ei kon bakken' en niet alleen wat dat betreft vaak afhankelijk was van de hulp van anderen. Gelukkig voor hem werd bij daarin bijgestaan en werd voor hem het studietempo wat aangepast. Tot andermaal het ongeluk toesloeg toen hij door een auto werd aangereden en tientallen meters werd meegesleurd. Het herstel kostte hem meer dan een jaar. Hij is toen overgegaan naar Leiden, waar hij bij de jaargang van 1956 terecht kwam. Peter Westbroek vertelt dat hij nog, fietsend de berg op, heeft meegedaan aan de oefenkartering in de Ardennen, met o.a. de studenten Jan Rouffaer, Dick Klusman en Sietse Miedema.

Ook daar werd hij met extra assistentie voor het doctoraalexamen klaargestoomd. Toen hij zijn studie uiteindelijk had afgerond vond hij onder de hoede van de hoogleraren de Sitter en van de Vlerk gelukkig een werkplek bij het Geologisch Museum aan de Garenmarkt 1b, in de lange gang naar achter eerste kamertje rechts. Hij kon daardoor in zijn eigen levensonderhoud voorzien en deed er o.a. systematisch onderzoek aan en determinatie van Spaanse ammonieten die Ad van Ginkel in Spanje had verzameld. In de aanloop naar de nieuwbouw van museum Naturalis en de daarmee samenhangende reorganisatie waren er nog al eens noodzakelijke wissels van werkplekken. Zo deelde hij een tijd een kamer met promovendi Pieter Gaemers en Han Raven in 'de oude Meisje-HBS' aan de Garenmarkt. De uiteindelijke sluiting (1986?) van de gebouwen na de opheffing van het Geologisch Instituut in 1983 zal voor veel mensen, waaronder Jaap, het einde van hun werkzaamheden hebben betekend. Dat is dan waarschijnlijk het moment dat Jaap ging meedoen met de LGV-activiteiten.

Jaap heeft lange tijd in Noordwijk en Oegstgeest gewoond, maar betrok daarna een kamer in verzorgingscentrum Groenhoven in de Witte Rozenstraat. Wanneer je hem er bezocht stond de kamer vol rook; het is wel verwonderlijk dat hij daarmee de 90 jaar heeft bereikt. Op een gegeven moment bleek dat gebouw leeg en het heeft toen even geduurd voordat ik doorhad naar welk adres hij nu weer was verkast. Hij vertelde het mij nog op de Dies in 2020 en ik beloofde eens langs te komen. Corona gooide roet in het eten; het bleef bij af en toe een kaartje.

Jaap kon vertrouwen op een familie die hem beurtelings in het weekend opving, en die hem steunde, wat vooral de laatste jaren niet gemakkelijk was. Het geloof betekende veel voor Jaap; er waren vrijwilligers, Bert die hem meenam naar kerkdiensten, lezingen, musea, en José met wie hij wandelingen maakte en concerten bezocht. Hij hield dan ook veel van klassieke muziek.

Op onze komende LGV-Diesvieringen en excursies zullen we zijn vriendelijke, markante en melancholieke gezicht missen.

Jos van Oijen

Eiffel excursie 1991: Jaap Wieringa rechts, rechts van Prof. Brouwer en Prof. Dozy